

5.1.2 Český jazyk a literatura - 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Dovednosti získané v předmětu Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Vzdělávací obsah předmětu je pro přehlednost rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy.

V Komunikační a slohové výchově dochází k rozvoji komunikačních schopností, žáci se učí vnímat a chápat jazyková sdělení, číst s porozuměním, pracovat s textem a vyhledávat informace.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, dochází k rozvoji čtenářských návyků i schopnosti tvořivé recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah jednotlivých složek se ve výuce vzájemně prolíná.

Vzdělání v předmětu Český jazyk a literatura vede k:

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů, poznání záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se na 2. stupni školy vyučuje jako samostatný předmět.

Časová dotace v 6. ročníku je 4 + 1 disponibilní hodina týdně, v 7. ročníku 4 hodiny týdně, v 8. ročníku 3 + 1 disponibilní hodina a v 9. ročníku 4+1 disponibilní hodina týdně.

Výuka předmětu probíhá v kmenových učebnách a podle charakteru učiva i v učebně výpočetní techniky. Je doplňována návštěvou knihovny a dalších kulturních akcí. Formy a metody práce - samostatná práce, skupinová práce, projekty, referáty.

Průřezová témata:

Předmět Český jazyk a literatura integruje průřezová témata a jejich okruhy:

Osobnostní a sociální výchova - mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, poznávání lidí dle příběhů, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, řešení problémů

Výchova demokratického občana - demokratické zásady v dílech spisovatelů, formování volních a charakterových rysů (sebekontrola, rozvíjení vynalézavosti, nápaditosti, tvořivosti)

Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech - poznávání života v jiných zemích (deníky, cestopisy)

Environmentální výchova - lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství

Multikulturní výchova - Češi a národní obrození

Mediální výchova - výběr literatury, mediální sdělení a jeho hodnocení, zpravodajství, reklama, média v každodenním životě, spolupráce se školním časopisem

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací v literatuře a na internetu
- rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva
- na praktických příkladech vysvětluje smysl učení a posiluje pozitivní vztah k učení
- vede žáky k užívání správné terminologie a k využívání výpočetní techniky
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- sleduje při hodině pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- motivuje žáka k samostatnému řešení problému, napomáhá mu hledat další řešení
- vede žáky k plánování postupů
- předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení
- vede žáky k nalézání chyb v textu a k odůvodňování správných řešení

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- zaměřuje se na rozvoj komunikačních dovedností žáka v mateřském jazyce
- vede žáky k nezbytnému prvku komunikace - naslouchání druhým
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat a komunikovat
- vytváří prostor pro vyjadřování žáků při problémových úlohách
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k formulování vlastních názorů a myšlenek

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- zařazuje práci ve skupině a klade důraz na vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost)
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování a vede žáky k dodržování pravidel stanovených školním řádem
- dodává žákům sebedůvěru a vnáší přátelskou atmosféru do výuky
- podporuje u žáků vzájemnou pomoc a vytváří situace tuto pomoc vyžadující

Kompetence občanské:

Učitel:

- vede žáka k respektování věkových, intelektových a sociálních zvláštností žáků
- zadává skupině úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví

Kompetence pracovní:

Učitel:

- rozvíjí u žáků smysl pro povinnost vyžadovaným přípravou na vyučování
- vytváří podnětné a tvořivé prostředí pro práci žáků
- vede žáka k organizaci práce ve skupině a k hodnocení práce vlastní i skupinové
- směřuje žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- vybízí žáky k dodržování pravidel pro práci s výpočetní technikou

Kompetence digitální:

Učitel:

- vede žáka k využívání digitálních zařízení k jejich zapojení do výuky
- k samostatnému rozhodování jaké technologie danou činnost či problém využívat
- učí žáka vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků